

STORTINGET

Lovvedtak 83

(2025–2026)

(Første gangs behandling av lovvedtak)

Innst. 387 L (2025–2026), jf. Prop. 54 LS (2025–2026)

I Stortingets møte 10. juni 2026 ble det gjort følgende

vedtak til lov

om datadeling og dataforvaltning (dataforvaltningsloven)

Kapittel 1. Formål, virkeområde og hovedregler

§ 1 Formål

Loven skal fremme viderebruk av data fra offentlig sektor, bidra til forskning, innovasjon og utvikling av produkter og tjenester, og fremme åpenhet i offentlig sektor gjennom forenklet tilgang til informasjon.

§ 2 Lovens virkeområde

Loven gjelder for

- staten, fylkeskommunene og kommunene
- andre rettssubjekter i saker der de fatter enkeltvedtak eller gir forskrift
- selvstendige rettssubjekter som er omfattet av offentleglova
- andre rettssubjekter som er omfattet av EØS-avtalen vedlegg XI nr. 5k (direktiv (EU) 2019/1024) (åpne data-direktivet).

Første punktum bokstav c og d gjelder ikke for rettssubjekter som driver næringsvirksomhet i direkte konkurranse med eller på samme vilkår som private. Kongen kan gi forskrift om at loven ikke skal gjelde for utdanningsinstitusjoner, kulturinstitusjoner og bestemte virksomheter som er omfattet av første ledd bokstav a og c, eller for visse data hos slike virksomheter.

Loven gjelder for data som kan gjøres allment tilgjengelige, fra virksomheter nevnt i første ledd, og for forskningsdata etter § 12. Første punktum gjelder ikke aktivitet som nevnt i § 10.

For virksomheter som er omfattet av EØS-avtalen vedlegg XI nr. 5ka (forordning (EU) 2022/868 om europeisk dataforvaltning), gjelder bestemmelsene i kapittel 2 særskilt for beskyttede data slik det er angitt i forordningen artikkel 3.

Loven gjelder ikke for data som kan være til skade for kritisk infrastruktur, til fare for nasjonal sikkerhet, eller som ut fra forsvarshensyn kan unntas offentlighet.

Loven gjelder på Svalbard og Jan Mayen. Kongen kan gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen som utfyller eller fraviker reglene i loven.

§ 3 Definisjoner

I denne loven betyr:

- data: enhver framstilling av handlinger, fakta eller informasjon og enhver sammenstilling av slike handlinger, fakta eller informasjon, også i form av lyd- eller bildeopptak eller audiovisuelle opptak
- viderebruk: bruk av data fra virksomheter omfattet av loven her og forskningsdata til ethvert formål, unntatt slike virksomheters bruk av data som er mottatt fra en annen virksomhet utelukkende som ledd i utøving av myndighets- eller forvaltningsoppgaver.

§ 4 Rett til å kreve at data gjøres tilgjengelig for viderebruk

Alle kan kreve at data som omfattes av loven her, skal bli gjort tilgjengelig for viderebruk. Første punktum gjelder ikke forskningsdata etter § 12.

§ 5 Bruk av data som omfattes av loven her

Data etter loven her kan brukes til ethvert formål dersom ikke annen lovgivning eller retten til en tredjepart er til hinder for det.

Offentlige organer som er omfattet av § 2 første ledd bokstav a, skal ikke bruke retten sin som databaseprodusent etter direktiv 96/9/EF artikkel 7 nr. 1 til å hindre eller avgrense viderebruk utover det som følger av denne loven.

Kapittel 2. Dataforvaltningsforordningen

§ 6 Gjennomføring av dataforvaltningsforordningen

Forordning (EU) 2022/868 om europeisk dataforvaltning (dataforvaltningsforordningen), som inntatt i EØS-avtalen vedlegg XI nr. 5ka, gjelder som lov. Forordningen gjelder med tilpasningene som følger av vedlegg XI, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

Kongen kan gi forskrift om endringer av forordningen i samsvar med rettsakter som vedtas av EU-kommisjonen og innlemmes i EØS-avtalen.

§ 7 Tilsynsmyndigheter etter loven

Kongen kan gi forskrift om hvem som er tilsynsmyndighet for dataformidlingstjenester etter dataforvaltningsforordningen artikkel 13 og for registrering av dataaltruismeorganisasjoner etter dataforvaltningsforordningen artikkel 23, og om hvem som er klageorgan ved klage på myndighetens vedtak.

§ 8 Forskrift om klage på avgjørelser om viderebruk og om sanksjoner og betaling etter forordningen

Kongen kan gi forskrift om adgang til klage på og klageorgan for avgjørelser om viderebruk etter artikkel 9 i dataforvaltningsforordningen og om sanksjoner og betaling etter artiklene 6, 14, 28 og 34 i dataforvaltningsforordningen.

Kapittel 3. Hvordan data skal gjøres tilgjengelig

§ 9 Krav til formater og språkversjoner ved tilgjengeliggjøring av data

Når virksomheter som omfattes av loven, tilgjengliggjør data, skal det gjøres i alle eksisterende formater og språkversjoner og sammen med tilhørende metadata. Tilgjengeliggjøringen skal skje elektronisk dersom det er mulig. Kongen kan gi forskrift om når og hvordan data skal gjøres elektronisk tilgjengelige og når retten til elektronisk kopi ikke gjelder. Plikten etter første punktum omfatter ikke format som bare blir brukt til lagring eller annen intern bruk, eller som ellers er uegnet for tilgjengeliggjøring.

Dersom det er mulig og formålstjenlig, skal tilgjengeliggjøring etter første ledd gjøres i et digitalt format som er åpent, maskinleselig, gjenfinnbart, tilgjengelig

og mulig å viderebruke og i overenstemmelse med etablerte åpne standarder. Data og metadata om data som er gjort allment tilgjengelige, skal registreres i en nasjonal datakatalog.

Ved tilgjengeliggjøring av data etter første ledd er ikke virksomhetene forpliktet til å vedlikeholde data eller gjøre endringer eller tilpasninger i dataene dersom dette krever en uforholdsmessig arbeidsmengde.

§ 10 Krav til publisering av metadata

Virksomheter som omfattes av loven her, skal, dersom det er mulig og formålstjenlig og ikke medfører en uforholdsmessig arbeidsmengde, vedlikeholde og publisere i en nasjonal datakatalog metadata til digitale data som virksomheten forvalter. Kravet i første punktum gjelder uavhengig av om dataene kan gjøres allment tilgjengelige eller er beskyttede data slik de er definert i dataforvaltningsforordningen artikkel 3. Kongen kan gi forskrift om metadata og nasjonal datakatalog, inkludert krav til hvilke metadata som skal publiseres, og fra hvilke virksomheter.

Første ledd gjelder ikke forskningsdata etter § 12.

§ 11 Tilgjengeliggjøring av dynamiske data

Når digitale data som oppdateres ofte eller i sanntid for å være aktuelle (dynamiske data), skal gjøres tilgjengelige for viderebruk, skal det skje umiddelbart etter at dataene er samlet inn eller produsert. Dataene skal gjøres tilgjengelige gjennom et egnet digitalt grensesnitt som gir fortløpende tilgang, og der det er relevant, ved massenedlasting. Dersom kravet i første punktum medfører en uforholdsmessig arbeidsmengde, skal dynamiske data gjøres tilgjengelige innen en rimelig tidsramme eller med eventuelle midlertidige tekniske begrensninger som ikke på utilbørlig måte hindrer utnyttelsen av deres økonomiske og sosiale potensial.

§ 12 Forskningsdata

Offentlig finansierte digitale data som er samlet inn eller produsert som del av vitenskapelig forskning, utenom vitenskapelige publikasjoner, og som er offentliggjort gjennom et institusjonelt eller emnebasert datalager av forskere, forskningsutøvende institusjoner eller forskningsfinansierende institusjoner, skal kunne viderebrukes. Bruken skal være gratis.

§ 13 Standardlisenser

Det kan bare stilles vilkår for viderebruk av data som er gjort allment tilgjengelig, når vilkårene er nedfelt i en åpen standardlisens og er objektive, ikke-diskriminerende, forholdsmessige og i allmennhetens interesse.

Standardlisenser skal være tilgjengelige i digitalt format og kunne behandles elektronisk. Kongen kan gi forskrift om at bestemte typer data skal lisensieres un-

der en åpen standardlisens og om bruk av standardlenser, tekniske krav og standarder for tilgjengeliggjøring av data.

§ 14 *Plikt til tilgjengeliggjøring av datasett med høy verdi*

Organer som er omfattet av åpne data-direktivet, skal gjøre datasett med høy verdi allment tilgjengelige som nærmere fastsatt i gjennomføringsrettsakter gitt med hjemmel i åpne data-direktivet artikkel 14. Kongen kan gi forskrift om datasett med høy verdi og hvilke datasett som har høy verdi.

§ 15 *Forskrift om tilgjengeliggjøring av bestemte data*

Kongen kan gi forskrift om at konkret angitte data fra virksomheter som er omfattet av loven her, skal gjøres tilgjengelige for viderebruk, inkludert tekniske krav om hvordan dataene skal gjøres tilgjengelig.

Kapittel 4. Adgangen til å kreve betaling for å gjøre data tilgjengelig for viderebruk og forbud mot enerettsavtaler

§ 16 *Hovedregel om gratis viderebruk og adgang til å kreve betaling*

Det kan bare kreves betaling for å gjøre data tilgjengelige for viderebruk dersom det er hjemmel for det i lov eller forskrift. Slik betaling kan bare omfatte dekning av kostnader som påløper ved reproduksjon, utlevering og formidling av data, anonymisering av personopplysninger og tiltak for å beskytte kommersielt fortrolige opplysninger.

Første ledd gjelder ikke for virksomheter som har inntjeningskrav, biblioteker, museer eller arkiver. Slike virksomheter kan fastsette betalingssatser som dekker kostnader til innsamling, produksjon, datalagring og formidling av dataene, samt en rimelig avkastning av investeringene. Biblioteker, museer og arkiver kan i tillegg kreve dekning for kostnader for bevaring og rettighetsklareringer. Den samlede inntekten ved tilgjengeliggjøring for og tillatelse til viderebruk i den relevante regnskapsperioden skal ikke overstige de nevnte kostnadene i andre og tredje punktum med tillegg av kostnader til anonymisering av personopplysninger og tiltak for beskyttelse av kommersielt fortrolige opplysninger. Betalingssatsene skal beregnes i samsvar med regnskapsprinsippene som gjelder for de aktuelle virksomhetene.

Tilgjengeliggjøring av datasett med høy verdi for viderebruk skal være gratis.

Kongen kan gi forskrift om betaling for viderebruk, unntak fra første og tredje ledd, offentliggjøring av en liste over offentlige organer som har inntjeningskrav etter andre ledd, krav om publisering av betalingssatser og adgangen til å klage dersom betalingssatsene ikke publiseres.

§ 17 *Forbud mot forskjellsbehandling og enerettsavtaler*

Virksomheter omfattet av denne loven skal ikke gi noen enerett til data eller på andre måter forskjellsbehandle krav om og tilgang til data.

Forbudet i første ledd er ikke til hinder for at det kan inngås enerettsavtaler eller andre ordninger som innebærer forskjellsbehandling, dersom det er nødvendig for å levere en tjeneste i allmennhetens interesse. Avtaler om enerett etter første punktum skal revideres minst hvert tredje år og offentliggjøres på internett senest to måneder før de trer i kraft.

Kongen kan gi forskrift om adgangen til å avtale enerett eller andre ordninger som nevnt i andre ledd, inkludert om frister etter åpne data-direktivet.

Kapittel 5. Saksbehandling og klage ved avgjørelser om data skal gjøres tilgjengelig for viderebruk m.m.

§ 18 *Krav om å gjøre data tilgjengelig for viderebruk*

Krav om å gjøre data tilgjengelig for viderebruk kan fremmes skriftlig eller muntlig.

En virksomhet som mottar krav om å gjøre data tilgjengelig for viderebruk, skal vurdere kravet konkret og på selvstendig grunnlag. Kravet skal avgjøres uten ugrunnet opphold.

§ 19 *Avslag og begrunnelse*

Et avslag på krav om å gjøre data tilgjengelig for viderebruk skal være skriftlig og alltid vise til den paragrafen som gir grunnlaget for avslaget, og til leddet, punktet, bokstaven eller nummeret i paragrafen som er brukt. Det samme gjelder dersom avslaget bygger på forskrift. Avslaget skal også opplyse om retten til å klage og om klagefristen.

§ 20 *Klage*

Avgjørelser som gjelder krav om å gjøre data tilgjengelig for viderebruk etter loven her, kan påklages til det forvaltningsorganet som er nærmest overordnet det forvaltningsorganet som har fattet avgjørelsen. Avgjørelser om å gjøre data tilgjengelige for viderebruk kan ikke påklages. Statsforvalteren er klageinstans for avgjørelser fra kommunale eller fylkeskommunale organer. Offentleglova § 32 første ledd sjette punktum, andre, tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

Kongen kan gi forskrift om hvilke organer som skal være klageinstans for avgjørelser tatt av statlige organer, eller avgjørelser av rettssubjekt som er omfattet av § 2 første ledd bokstavene b til d.

Kapittel 6. Sluttbestemmelser

§ 21 *Ikrafttredelse*

Loven gjelder fra den tiden Kongen fastsetter. Kongen kan sette de ulike bestemmelsene i kraft til ulik tid.

§ 22 Endringer i andre lover

Fra den tiden loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 9. mai 2003 nr. 31 om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet gjøres følgende endringer:

§ 6 skal lyde:

§ 6 Betaling

Det er ikke adgang til å ta betaling for miljøinformasjon som noen har rett til å få utlevert etter loven her, med mindre annet er bestemt i forskrift fastsatt i medhold av denne loven, offentliglova eller dataforvaltningsloven.

§ 13 andre ledd femte punktum skal lyde:

Kongen kan gi forskrift om at bestemmelsene i første ledd annet punktum og annet ledd tredje og fjerde punktum i paragrafen her ikke skal gjelde for visse virksomheter eller typer av virksomheter som ikke omfattes av EØS-avtalen vedlegg XI nr. 5k (direktiv (EU) 2019/1024) om åpne data og viderebruk av informasjon fra offentlig sektor.

2. I lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd gjøres følgende endringer:

§ 2 sjuende ledd oppheves.

§ 6 tredje ledd oppheves.

§ 7 skal lyde:

§ 7 *Bruk av informasjon det blir gitt tilgang til etter lova her*

Informasjon som det er gitt tilgang til etter lova her, kan brukast til kva formål som helst dersom ikkje anna lovgiving eller retten til ein tredjeperson er til hinder for det.

§ 8 skal lyde:

§ 8 Hovudregel om gratis innsyn

Organet kan berre krevje betaling for innsyn etter denne lova dersom det har heimel i forskrift etter andre ledd eller etter dataforvaltningsloven.

Kongen kan gi forskrift om betaling for avskrifter, utskrifter eller kopiar. Betalingssatsane skal vere slik at dei samla inntektene ikkje blir større enn dei faktiske kostnadene ved kopiering og utsending av dokument.

§ 30 skal lyde:

§ 30 Korleis organet skal gi innsyn

Organet fastset ut frå omsynet til forsvarleg saksbehandling korleis eit dokument skal gjerast kjent. Det kan krevjast papirkopi eller elektronisk kopi av dokumentet. Hos verksemdar som er omfatta av dataforvaltningsloven, og hos andre verksemdar der det er fastsett av Kongen i forskrift, gjeld retten til kopi alle eksisterande format og språkversjonar. Retten til kopi gjeld ikkje format eller versjonar av eit dokument som er allment tilgjengeleg.

Kongen kan gi forskrift om korleis elektronisk kopi skal givast og om unntak frå retten til elektronisk kopi, mellom anna at retten ikkje skal gjelde for dokument som ein tredjeperson har immaterielle rettar til, eller for dokument der det er påkravd av arkivtekniske omsyn, medrekna dokument etter direktiv (EU) 2019/1024.

Masud Gharahkhani

president